

OPERE

VOLUMUL I
LINGVISTICĂ. FILOLOGIE

Ștefan Cuciureanu

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

Ștefan Cuciureanu

Opere

VOLUMUL I

Lingvistică. Filologie

Ediție îngrijită,
Argument, Studiu introductiv și Notă asupra ediției de
Vasile Diacon

COLECȚIA OPERA OMNIA

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,
Membru al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consultant științific:

Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

COLECȚIA OPERA OMNIA

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

Coperta: *Cristian Almășanu*

ISBN 978-973-168-673-8
978-973-168-674-5

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iași, 2011

Tipo Moldova,
E-mail: office@tipomoldova.ro

Ștefan Cuciureanu

Opere

VOLUMUL I

Lingvistică. Filologie

Ediție îngrijită,
Argument, Studiu introductiv și Notă asupra ediției de
Vasile Diacon

COLECȚIA OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

Cuprins

Argument	5
Profesorul Ștefan Cuciureanu - omul și opera	15
1. Un „hidalgo” al vremurilor sale	15
2. Scurte considerații privind opera	30
3. Magistrul	60
4. Om al boemei ieșene	64
5. Omul din umbră	70
A N E X E	73
Notă asupra ediției	130
Romanistică.....	133
Termeni romanici pentru gestul figa!.....	135
Construcții ipotetice în dialectele italiene meridionale.....	145
Limba română în contextul romanității. Aprecieri și impresii ale unor oaspeți la cel de-al XII-lea Congres de Lingvistică și Filologie Romanică, București, 1968	150
Indovinello veronese: „se pareba boves”	156
Probleme de filologie românească	159
Limba traducerilor lui A. N. Picleanu.....	161
Un exemplar al <i>Lexiconului de la Buda</i> adnotat de I. C. Magni.....	172
Terminologie pescărească (Suceava de sus, raionul Rădăuți)	176
Italianisme la Petru Maior.....	185
Din istoricul terminologiei românești privitoare la pictură.....	203
Italianisme la I. D. Negulici (1812–1851)	216
Analogii cu italiana la T. Cipariu.....	227
Împrumuturi reciproce între limbile italiană și engleză	230
Gramatica latină a lui T. Cipariu.....	239

Fonti teoriche e pratica italianizzante di Petru Maior	253
Observații asupra limbii și stilului <i>Pravilei comerțiale</i>	260
Observații asupra stilului și limbii <i>Tratatului</i>	269
Recenzii	283
Giulio Bertoni — Francesco A. Ugolini: <i>Prontuario di pronunzia e di ortografia</i> , 4 ED. E. I. A. R., 1939	285
M. V. Serghievski, <i>Introducere în lingvistica romanică</i> , ed. II, Editura Literaturii în limbi străine, Moscova, 1954.....	287
H. Mihăescu, <i>Limba latină în provinciile dunărene ale imperiului roman</i> , București, Editura Academiei R. P. R., 1960, p. 327 și 3 hărți	291
Bruno Migliorini, <i>Storia della lingua italiana</i> , ed. a 3 – a, Florența, Sansoni, 1961, XI + 341 p.	296
Iorgu Iordan, <i>Scrieri alese</i> , București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1968, 250 p.	300
Conjuncturale	311
I. V. Stalin și problemele limbii	313
Anexă	315
GRAMATICA LIMBII ITALIENE.....	317

OPERE

VOLUMUL II
PROBLEME DE ISTORIE LITERARĂ

Ștefan Cuciureanu

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

Ștefan Cuciureanu

Opere

VOLUMUL II

Probleme de istorie literară

Ediție îngrijită,
Argument, Studiu introductiv și Notă asupra ediției de
Vasile Diacon

COLECȚIA OPERA OMNIA

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,
Membru al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consultant științific:

Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

COLECȚIA OPERA OMNIA

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

Coperta: *Cristian Almășanu*

ISBN 978-973-168-673-8
978-973-168-675-2

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iași, 2011

Tipo Moldova,
E-mail: office@tipomoldova.ro

Ștefan Cuciureanu

Opere

VOLUMUL II

Probleme de istorie literară

Ediție îngrijită,
Argument, Studiu introductiv și Notă asupra ediției de
Vasile Diacon

COLECȚIA OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

Cuprins

Studii și articole	5
Vederi pascoliene	7
Primele traduceri italiene din Eminescu	9
Giovanni Papini și arta modernă	26
Poezia lui Giovanni Pascoli	30
Un prieten al românismului: Giulio Bertoni	43
Giovanni Pascoli și limba română	62
Cartea în vers a poporului	81
Originea unor versuri din variantele lui Eminescu	95
Traduceri provenșale din Alecsandri	103
Reflexe eliadiste în poezia de început a lui Eminescu	128
Eminescu și Pascoli	146
Versul – enigmă din <i>Floare albastră</i>	151
Eminescu în limba italiană	160
Din problemele textelor eminesciene	175
Din literatura despre pești și pescuit	184
Eminescu în ultima versiune italiană	186
Reminiscente din Ovidiu în <i>Divina Commedia</i>	194
Asupra lui Eminescu și Creangă	199
Acte și însemnări referitoare la Eminescu și Creangă	202
George Coșbuc, exget al lui Dante	212
G. Coșbuc, cunoscător al limbii italiene	216
„Convorbirile literare” în ultimii ani	224
Alecsandri în „Nuova [rassegna] di letterature moderne”	229
Alecsandri în limba provenșală	234
Reminiscentă dantescă	237

Eminescu în Italia.....	239
Reminiscență din <i>Paradisul</i> în postuma <i>Icoană și privaz</i>	255
Vasile Alecsandri în paginile revistei florentine „Nuova rassegna di letterature moderne”.....	259
Cu privire la <i>Scrisoarea II</i> versurile 47 – 48	263
În eter, pe unde radio	271
Literatura prerenașterii. Dante Alighieri.....	273
Dante Alighieri.....	277
Ovidiu, despre străvechiul pământ românesc	280
Constelația lirei	285
Eminescu în conștiința latină	288
Portrete.....	291
Gabriele D’Annunzio. Trei ani de la moartea scriitorului	293
Alfredo Panzini (31 decembrie 1863 – 10 aprilie 1939).....	297
Giovanni Papini.....	323
Benvenuto Cellini autobiograf.....	327
Aristofan.....	333
Miguel de Cervantes y Saavedra.....	356
George Murnu (1868-1957).....	376
Dante Alighieri.....	381
Dante	384
Horațiu	388
Horațiu	393
350 de ani de la moartea lui Cervantes	395
Mario Ruffini	398
Teofil Simenschy (1892 - 1968)	401
Leonardo da Vinci.....	405
Pe marginea cărților: recenzii și note	409
Giulio Bertoni: <i>Lingua e cultura</i> (Studi linguistici) Leo S. Olschki, 1939, XVII, Firenze	411

<i>Rapsodia Prima</i> a lui Tullio Colsalvatico.....	414
Giuseppe Zoppi: <i>Antologia della letteratura italiana (ad uso degli stranieri). Vol. I, Scrittori contemporanei</i> , A. Mondadori, Milano, 1939.....	416
Mario Corsi: <i>Il teatro all' aperto in Italia</i> Rizzoli & c. Milano, Roma, 1939	417
Giovanni Papini: <i>Italia mia</i> , Firenze, Vallecchi, 1939, 200 p., lire 10.....	418
Salvatore Sibilìa: <i>Schema per un corso di storia dell'arte italiana</i> , Edizioni dell'Istituto di Cultura Italiana in Romania, 1939, XVII	421
Paolo Soldati: <i>La poesia di Octavian Goga</i> , „Ramuri”, 63 pag., 1939, Craiova	422
Gino Lupi, <i>Umorismo romeno</i> , „La rassegna italo – romena”, Camera di Commercio Italo – Romena, 30 pag., 1939, XVII, Milano	424
Salvatore Sibilìa: <i>La Romania da Decébalu a Carol II. (Visione storica in relazione ai rapporti con l'Italia)</i> , Licinio Cappelli, 1939 – XVII, Bologna.....	425
O nouă versiune italiană din Eminescu. Umberto Cianciòlo, <i>Poesie scelte di Mihai Eminescu</i> , Introdusione – versione col testo a fronte – note.....	427
Umberto Cianciòlo: <i>La carità dottrinale di Dante</i> , Firenze, Olschki, p. 20	433
Critica italiană. Antologie de Al. Marcu.....	434
Alexandru Marcu: <i>Ugo Foscolo</i> , București, 1940, cu o biografie și 31 ilustrații	436
Antonia Pozzi: <i>Cuvinte</i> . Din italienește de Mihail Chirnoagă, cu o prezentare, Ed. Frize, 1941	437
D. Bolintineanu: <i>Poezii alese</i> . Ediție îngrijită de I. G. Dimitriu, 556 p., «Cugetarea», 1940, București	439
G. Șt. Cazacu, <i>Calea sângelui</i> . Poezii ajunse la ediția V-a.....	441
Mihai Beniuc, <i>Cântece noi și V. Oprescu-Spineni Țara Dacilor</i>	443
Pericle Martinescu, <i>Sunt frate cu un fir de iarbă</i>	447
Mario Ruffini, <i>Antologia romena (testi moderni)</i> , „Società Editrice Modena”, 1940, 12/16, 163 p.....	449
Giovanni Papini, <i>Figuri umane</i> , Vallecchi, Firenze, 1940, p. 203	452

Ramiro Ortiz: <i>Per la storia della cultura italiana in Rumania</i> , Ed. „Istituto per L’Europa orientale”, 1943, Roma, 1 vol., pag. 406, l. 50.....	456
Petre Stati: <i>Antologie latină (poezii lirici)</i> , Editura „Cuget Moldovenesc”, 152 pag. Iași, 1943.....	459
Recenzia unei recenzii	462
Rosetta del Conte, <i>Poezii italieni de azi: Eugenio Montale, Salvatore Quasimodo</i> , Tip. „Bucovina” I. E. Torouțiu”. București, 1945.....	468
George Voevidca, <i>Pro Patria</i> . Colecția «Societății scriitorilor bucovineni», Cernăuți, 1943	472
O notă „critică” din „Gazeta literară”	474
<i>Infernul</i> într-o nouă ediție	477
Versiunea românească a <i>Scrisorilor</i> lui Gramsci.....	479
Homer, <i>Iliada</i> (traducere de G. Murnu, cu un studiu introductiv și comentarii de D. M. Pippidi, ESPLA, București, 1955).....	485
475 de ani de la apariția lucrării <i>Tractatus de computis et scripturis</i> a lui Luca Paciolo – Veneția, 1494	488
Ultima versiune românească a <i>Eneidei</i>	496
Martin Alonso, <i>Ciencia del lenguaje y arte del’ estilo</i> , Madrid, 1955, ed. 4.....	505
Cronica italiană	507
La malul apei.....	510
Silvio Micheli, <i>Adevărul</i> (Traducere de Alexandru Balaci)	514
Vasco Pratolini, <i>Metello</i> , traduceri și prefață de Al. Balaci.....	517
Alberto Moravia: <i>Povestiri din Roma</i> , traducere și prefață de G. Lăzărescu	519
<i>Petrarca</i> , traducere de Lascăr Sebastian, Ed. Tineretului, 1959.....	521
Chanson de Roland. Traducere în limba rusă de F. de la Barta. Sub îngrijirea, cu comentariul și postfața prof. D. Mihalci. Ilustrații de Evg. Kogan, Moscova, 1958, 269 pagini.....	524
Tommaso Campanella, <i>Cetatea Soarelui</i> , Traducere și note de Corneliu Vilt. Studiu introductiv de Mircea Ioanid	526
Goldoni în românește	529
La apariția cursului de istoria literaturii italiene (Al. Balaci, <i>Storia della letteratura italiana</i> , în două volume, E.D.P., 1962)	532

O P E R E I I

Rosa Del Conte, <i>Mihai Eminescu o dell'Assoluto</i> , (Società Tipografica Editrice Modenese, 1962, 482 pag.).....	537
Din ecourile <i>centenarului</i> Dante	541

OPERE

VOLUMUL III
MISCELLANEA

Ștefan Cuciureanu

OPERA OMNIA

TIPO | MOLDOVA

Ștefan Cuciureanu

Opere

VOLUMUL III

Miscellanea

Ediție îngrijită,
Argument, Studiu introductiv și Notă asupra ediției de
Vasile Diacon

COLECȚIA OPERA OMNIA

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,
Membru al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consultant științific:
Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

COLECȚIA OPERA OMNIA

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

Coperta: *Cristian Almășanu*

ISBN 978-973-168-673-8
978-973-168-676-9

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iași, 2011

Tipo Moldova,
E-mail: office@tipomoldova.ro

Ștefan Cuciureanu

Opere

VOLUMUL III

Miscellanea

Ediție îngrijită,
Argument, Studiu introductiv și Notă asupra ediției de
Vasile Diacon

COLECȚIA OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

Cuprins

Inedite	5
Teza de doctorat	7
Câteva însemnări despre N. Iorga	101
Ponderea doctoratului	105
Referat	108
Varia.....	109
Hurmuzăcheștii	111
Carnet italian	115
Generale Ion Antonescu, capo dello stato e presidente del Consiglio dei Ministri: <i>Per la realizzazione della Romania legionaria.</i> <i>Proclamazioni, discorsi, avviamenti</i> , Zidire nouă, nr. 1, București, 1940.....	118
Horia Sima, Comandante del Movimento Legionario e vicepresidente del Consiglio dei Ministri: <i>I rapporti romeno-</i> <i>ungheresi</i> . Il discorso pronunziato alle 9 ottobre 1940 a Brașov, „Studii și documente românești”, seria B, nr. 1, Bucarest, 1940.....	120
Ordinamento dell’insegnamento elementare e medio romeno	122
Correspondance de Georges G. Cantacuzène, ancien premier secrétaire de l’Agence diplomatique de Roumanie à Rome	127
Biblioteca italiana comori de cultură	150
Popas la Năsăud	154
Studiu introductiv la Luca Paciolo, <i>Tratat de contabilitate în</i> <i>partidă dublă</i>	156
Medalioane.....	179
Ion Țurcan	181

Ion Chiriuc	183
Ion Roșca.....	185
Vasile Scurtu	189
Prin expoziții.....	193
Expoziția de sculptură și pictură a lui Ion Vlasiu Sala Dalles, 9/I – 28/I 1944	195
Expoziția interregională Iași	199
Pe marginea unor expoziții de artă plastică	205
Expoziția de miniaturi persane UNESCO.....	208
Șantier plastic ieșean.....	211
Din viața revistelor.....	213

OPERE

VOLUMUL IV
CREAȚIA LITERARĂ

Ștefan Cuciureanu

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

Ștefan Cuciureanu

Opere

VOLUMUL IV

Creația literară

Ediție îngrijită,
Argument, Studiu introductiv și Notă asupra ediției de
Vasile Diacon

COLECȚIA OPERA OMNIA

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,
Membru al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consultant științific:
Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

COLECȚIA OPERA OMNIA

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

Coperta: *Cristian Almășanu*

ISBN 978-973-168-673-8
978-973-168-677-6

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Iași, 2011

Tipo Moldova,
E-mail: office@tipomoldova.ro

Ștefan Cuciureanu

Opere

VOLUMUL IV

Creația literară

Ediție îngrijită,
Argument, Studiu introductiv și Notă asupra ediției de
Vasile Diacon

COLECȚIA OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

Cuprins

Poem dacic	5
Vouă și mie duhovnicie	57
Traduceri	97
L-au cunoscut.....	121
Profesorul Ștefan Cuciureanu (Prof. univ. dr. Gavril Istrate)	123
Erudiție și candoare (Prof. univ. dr. Liviu Leonte).....	128
Ștefan Cuciureanu, un italianist bucovinean pe nedrept uitat (Prof. univ. dr. Pavel Țugui)	131
Un mare intelectual - Prof. Ștefan Cuciureanu (Prof. univ. dr. George Popa).....	140
Ștefan Cuciureanu 1911-1986 (Conf. dr. Richard Valter)	142
Un convorbirist (Prof. univ. dr. Al. Andriescu)	145
Ștefan Cuciureanu (1911 -1987) (Conf. dr. Richard Valter)	148
Vocație și devotament pentru cultură (Prof. univ. dr. Titus Raveica).....	153
Sapientia ludens (Prof. univ. dr. Stelian Dumistrăcel)	157
Frânturi... de amintiri: Ștefan Cuciureanu (Prof. univ. dr. Leonida Maniu)	161

Ștefan Cuciureanu – exeget și traducător din limba latină (Prof. univ. dr. Traian Diaconescu).....	163
Profesorul Ștefan Cuciureanu (Prof. univ. dr. Ion Popescu – Sireteanu).....	168
Om, Erudit, Profesor (Prof. univ. dr. Ilie Dan).....	171
Amintiri despre profesorul universitar Ștefan Cuciureanu (Prof. univ. dr. Petru Zugun).....	175
Prof. dr. Ștefan Cuciureanu (Prof. univ. dr. Dumitru Nica).....	178
Ștefan Cuciureanu, poet și italianist (Conf. dr. Dragoș Cojocaru)	180
Șt Cuciureanu - între romanistică și „deliciile bahice” (Constantin Parfene)	186
Ștefan Cuciureanu (1911- 1986), prof. univ. dr. romanistică (Vasile Filip)	190
Recurs la memorie. Ștefan Cuciureanu (Constantin Coroiu).....	193
Ștefan Cuciureanu - prezență prestigioasă în spațiul culturii românești și europene (Petre Herțanu).....	195
Ștefan Cuciureanu (Dragoș Luchian)	201
Universitar atipic și pezevenghi divin, Cuciureanul (Prof. Univ Dr. Luca Pițu)	205
Filologul Ștefan Cuciureanu 100 de ani de la naștere (Ionel Maftai)	212
Profesorul Ștefan Cuciureanu 100 de ani de la naștere (Dr. Vasile Diacon)	214
Cetatea și personajele ei (Dr. Mihai Dorin).....	221
Remember „20” (Onesim Cuciurean)	224
Grai (Dionisie Duma).....	229

Interviuri	231
O vocație de cărturar	233
Ultimul interviu al Profesorului Ștefan Cuciureanu	236
În paginile dicționarelor	241